

Chuyến Năm Lửa và Ba Cột

Tác Giả: Lß Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

Biết trước không thể chúng tôi đi, Ba Cột ra lệnh đi u hàng.

Trong việc thống nhất lực lượng quốc gia để tiến tới thành lập Việt Nam Cộng Hòa miền Nam các lực lượng quân sự của các giáo phái và đảng phái là một trở ngại lớn. Việc thống nhất các lực lượng này vẫn còn là nhiệm vụ nặng nề, trong đó vấn đề Ba Cột là vấn đề đi đầu của tranh luận nội chiến. Nhân kỷ niệm 50 năm ban hành Hiến Pháp VNCH, chúng tôi xin trình bày về một số sự kiện lịch sử để đi cùng với cố thể thực tiễn rõ ràng về vấn đề này.

Trần Văn Soái (Năm Lửa) ----- Lê Quang Vinh (Ba Cột)

Như chúng tôi đã nói trong số ra ngày 13.10.2006, trong thời gian quân đội Pháp còn chiếm đóng ở Đông Dương, ở trong Nam, Pháp dùng lực lượng của các giáo phái và Bình Xuyên như là Phụ Lực Quân (Suppletif Forces) để giữ lãnh thổ, và dùng các viên chức thân Pháp để cai trị. Tại miền Bắc, Pháp dùng Đội Việt và Việt Nam Quốc Dân Đảng để bình định nông thôn. Khi tình hình loạn xạ, các lực lượng này đã trở thành những “số quân”, hùng cứ tại những phòng khác nhau. Các lực lượng này thường xuyên đấu tranh và chúng coi luật pháp quốc gia ra gì.

Theo quan điểm của Ngoại trưởng Hoa Kỳ Foster Dulles, “Cao Đài và Hòa Hảo có thể được sử dụng, nhưng không xài Bình Xuyên.” (Cao Dai and Hoa Hao could be used but not Binh Xuyen). Nhưng việc thống nhất lực lượng của hai giáo phái Cao Đài và Hòa Hảo để thống nhất lực lượng quốc gia không phải là chuyện dễ, vì những đòi hỏi mà họ đưa ra không phù hợp với luật pháp và khả năng tài chính của quốc gia (xem những đòi hỏi của Ba Cột ở sau). Trong Phật Giáo Hòa Hảo, chỉ có hai lực lượng chủ yếu hợp tác với chính phủ quốc gia là lực lượng của Thượng Ngươn Giác Ngộ và của Đội Tá Ngươn Văn Huệ, còn các lực lượng của Trần Văn Soái (Năm Lửa), Ba Cột và Lâm Thành Nguyên, đã đi theo Bình Xuyên chống lại chính phủ vì có sự khuyếch trương và hỗ trợ của Pháp. Về ý chí còn một cách là đánh đập.

TRANH CHẤP GIỮA HAI TƯỚNG HỒ ĐÔNG NG

Ngày 23.5.1955, chính phủ quyết định cho thành lập Khu Chiếm Miền Tây bao gồm ba Phân Khu Vĩnh Long, Cần Thơ và Sóc Trăng. Đội Tá Đông Ngươn Văn Huệ, Chủ Huy Trưởng Phân Khu

Chuyến Năm Lửa và Ba Cột

Tác Giả: L Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

Sóc Trăng được chia để làm Chi Huy Tr vùng Khu Chi n này. Nhiệm vụ Khu Chi n này là bình định miền Tây.

Mục tiêu đã có nhiệm vụ là chia để i Tá Đ vùng Văn Đ c và Khu Chi n Miền Tây, lo quân Hòa H o và chia bố đánh b i hoàn toàn, lý do có là không phải vì T vùng Đ c thi u khả năng mà vì vùng được chia phó bình định quá lớn và chia th hi m tr , trong khi đó phần ng tin được cung cấp rất giới hạn.

Quân của Ba Cột sẵn sàng đã rút về vùng biên giới Việt – Miền được c ng c r i quay trở lại quy phá các đ n bốp và thôn xóm, được th i phần kích quân chính phần các tr c là giao thông, gây tình trạng bất an. Trong khi đó, quân của T vùng Tr n Văn Soái rút về vùng Đ ng Tháp Mười lập c s m i và i s giúp đ c a Pháp qua ng biên giới Việt – Miền. Tình báo của chính phần còn phát hiện c máy bay Pháp thả ti p li u và vũ khí cho quân của T vùng Tr n Văn Soái. Ngoài ra, hai đ n về Cao Đài ly khai về đang l n tr n, m t h o t đ ng đ ng vùng Gi ng thu c Đ ng Tháp Mười và m t t i Châu Đ c.

Đ s m bình định miền Tây và n định tình hình chính trị, theo l i khuyên cáo của Giáo sư Westly R. Fishel, ông Di m đã m i ông Nguyễn Ngọc Thạch góp phần vào việc thanh toán các phần t phi n lo n Hòa H o còn l i.

Mục tiêu ông Nguyễn Ngọc Thạch có quen biết với ông Phan Văn Hoàn, của của Ba Cột, trong thời gian ông làm T nh Tr vùng các t nh C n Th , Long Xuyên và M Tho, Ba Cột đã m u sát ông đ n 6 l n vì cho rằng ông theo Pháp, nhưng ông đã thoát được. Để i l i, ông Th cũng đã cho m các cuộc hành quân để truy kích Ba Cột nhiều lần, nhưng không bắt được. Do đó, khi nghe ông Ngô Đình Nhu h i ý kiến về việc d p lo n Tr n Văn Soái và Ba Cột ở miền Tây, ông xin lãnh trách nhiệm ngay. Đây là m t c h i t t giúp ông thanh toán m t k thù luôn theo đuổi ông. Ông đ ngh c T vùng Đ vùng Văn Minh làm chia huy tr vùng chi n d ch, còn ông phần trách việc th ng l ng với các phe ly khai, vì ông đã t ng quen biết hay đ i đ u với h khi làm t nh tr vùng m t s t nh trong vùng. Ông Di m đ ng ý.

Ngày 29.12.1955, ông Di m đã ra l nh chia m d t chi n d ch Đinh Tiên Hoàng do Đ i Tá Đ vùng Văn Đ c chia huy và thăng Đ i Tá Đ c lên Thi u T vùng. T vùng Đ c về n t v b t bình và chuyển n chia m d t công tác m t cách đ t ng t này và khi được biết ông Nguyễn Ngọc Thạch là ng i đã đ ngh T vùng Đ vùng Văn Minh thay mình, T vùng Đ c rất giới n ông Th . Do đó, sau khi chi n d ch này chia m d t, ngày 10.6.1956, ông Di m phần i c T vùng Đ c đi làm Đ i S t i Nam Hàn.

R t h n về chuyến ông Nguyễn Ngọc Thạch đ a T vùng Đ vùng Văn Minh xuống c p chia của mình, khi tham gia cuộc chia nh lý của T vùng Nguyễn Khánh ngày 30.1.1964 l t đ T vùng Đ vùng Văn Minh, công việc đ u tiên của T vùng Đ c là đi tìm ông Nguyễn Ngọc Thạch, lúc đó đang là Th T vùng Chính Phần, kéo ra và đánh m y cái b p tai tr c m t m i ng i!

Mục tiêu T vùng Đ vùng Văn Minh đang b đi u tra về việc biên th m t thùng phuy vàng l y được của B y Việt, ngày 1.1.1956, ông Di m đã c T vùng Đ vùng Văn Minh làm Chia Huy Tr vùng Chi n D ch Nguyễn Huệ bình định miền Tây, nhiệm vụ chia hi n ba m c tiêu sau đây: Phong t a biên giới Việt – Miền t Hà Tiên đ n sông Vàm C , không cho lo n quân chia y sang;

Chuyến Năm Lửa và Ba Cột

Tác Giả: L Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

---

cột đất s liên lạc của lo quân gia Khu Chi n Miền Tây và Khu Chi n Đ ng Tháp M i; và thanh toán các l c l ng giáo phái ly khai, đ c bi t là l c l ng c a Tr n Văn Soái và Ba C t.

Sau đây là ph n tóm l c ti n trình và k t qu c a Chi n Đ ch Nguy n Hu :

THANH TOÁN L C L NG NĂM L A

V i s giúp đ c a c Pháp l n Vi t C ng, T ng Tr n Văn Soái, t c Năm L a, đã l p đ c nh ng căn c v ̄ng ch c trong vùng Đ ng Tháp M i. Lúc đó T ng Soái có kho ng 3.800 quân đ c chia ra thành 7 trung đ oàn có tên nh sau: Thiên H , Lê L i, Nguy n Tr i, Th ng Ki t, Quang Trung, Qu c Tu n và Hu nh Đ c. Tuy g i trung đ oàn nh ng m i đ n v này ch có kho ng trên d i 400 quân, có trung đ oàn nh Qu c Tu n ch có 65 quân. Ngoài 7 trung đ oàn này, còn có m t s ti u đ oàn đ c l p.

Quân chính ph đ c chia làm 3 cách ti n vào Đ ng Tháp M i. Ngày 9.1.1956, đ oàn quân c a Khu Chi n Đ ng Tháp và S Đ oàn 15 khinh chi n t o thanh vùng Gò B c Chiên, trong khi đó, hai Trung Đ oàn 43 và 44 theo sông Vàm C Tây ti n vào Bình Châu. Cánh quân th ba c a T ng Nguy n Giác Ng và Trung Đ oàn 42 t Sađéc lên, b trí ch n đ c ng c a đ ch. Quân c a T ng Soái ch b ch y.

Theo chi n thu t “v a đánh v a đ m” đã tr u, sau khi đ n quân T ng Soái vào ng c t, m t đ i đ i n c a chính ph đã ti p xúc v i Đ i Tá Phan Hà, Đ ng Lý Văn Phòng c a T ng Soái, t i đ n Cây Tre, làng Tân Phú, t nh Đ ng Tháp. Đ i Tá Hà bày t c mu n đ c tr v . Cu c ti p xúc th hai v i bà Lê Th G m, v c a T ng Soái, đã x y ra ngày 24.1.1956. Bà G m h a s thuy t ph c T ng Soái v quy thu n. Ngày 11.2.1956, ông Nguy n Ng c Th , đ i s l u đ ng c a Th T ng Ngô Đ i m, đã ti p xúc v i T ng Soái. T ng Soái đ a ra m t s đ i u ki n. Sau khi th o lu n, chính ph đã đ ng ý nh sau:

- T ng Soái đ t toàn b l u l ng võ trang c a ông đ i quy n c a chính ph .
- Các tài s n đã t ch thu thu c quy n chính ph . Các tài s n ch a t ch thu, T ng Soái có quy n x đ ng.
- Binh sĩ Hòa H o đ c quy n t do l a ch n ho c gia nh p quân đ i chính ph ho c tr v v i gia đ i n và làm ăn.

Ngày 17.2.1956, T ng Soái đã mang quân ra quy thu n. Ngày 2.3.1956 T ng Soái đã đ a ra l i tuyên b nói rõ lý do l c l ng c a ông v quy thu n v i k t lu n nh sau:

“Tôi tha thi t kêu g i anh em Ph t Giáo Hòa H o hãy đ oàn k t l i, noi theo l i tuyên b c a Đ c thân sinh c a Đ c Th y, đ ̄ng sau l ng Ngô T ng Th ng đ c ng quy t thanh tr ng b n ph n đ o và tiêu di t b n Th c – C ng, đ xây đ p t do dân ch và đ c l p phú c ng cho đ t n c.”

Cu c hành quân thanh toán l c l ng Tr n Văn Soái t 9.1.1956 đ n 17.1956 đã đ m l i s

Chuyện Năm Lửa và Ba Củi

Tác Giả: Lß Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

---

thiết hßi vß nhân mßng nhß sau: Quân củi Tßng Soái có 268 ngßi bß gißt và 3750 vß quy thußt, còn quân chính phß mßt 31 ngßi và bß thßng 98 ngßi.

Lß tißp thu lßc lßng Trßn Văn Soái đßc tß chßc long trßng tßi Cái Vßn ngày 7.3.1956. Sß trß vß củi lßc lßng này đã làm cho tỉnh hình miền Tây lßng đßu. Bußi lß này cũng đã chßm đßt củi đßi hoßt đßng chính trß và quân sß củi Tßng Trßn Văn Soái. Sau bußi lß, ông và gia đình đã lên Sài Gòn sßng đßi binh thßng nhß nhßng ngßi dân khác. Sau đó ông đi Pháp và đã chßt ß Pháp.

THANH TOÁN LßN QUÂN BA CßI

Sau Chißn Đßch Đßnh Tiên Hoàng 2, Ba Củi còn khoßng 2.000 quân, rút vß hoßt đßng ß các khu Gißng Rißng (Rßch Giá), Ba Thß, Hà Tiên và Châu Đßc. Sß quân còn lßi củi 4 trung đßan chß lßc nhß sau: Bßc Tißn khoßng 200 quân, Nguyßn Huß khoßng 200 quân, Lê Quang trên 300 quân và Lê Lßi khoßng 100 quân. Trong 4 trung đßan này, Trung Đßan Lê Quang do Nguyßn Thßi Rß chß huy đßc coi là thißn chißn nhßt và đßc trang bß đßy đß nhßt. Ba Củi là Tßng Thß Lßnh và Ba Bßng, tßc Phan Công Cßn, là Phó Tßng Tß Lßnh.

Chißn đßch thanh toán lßc lßng Ba Củi đßc chia thành nhißu giai đßo. Kß tß ngày 5.1.1956, Sß Đßan 11 khßnh chißn mß củi cß hành quân vào vùng Gißng Rißng đß truy lßng hai trung đßan Lê Quang và Nguyßn Huß. Tuy nhiên, vì củi cß hành quân đßc tß chßc quá gßp rút, không nghißn củi kß càng, thißu phßng tißn vßn chuyßn, nên quân Ba Củi chßy thoßt gßn hßt. Nhßng ngày 8.1.1956 quân Ba Củi đßt nhßp xóm Thßy Qußn ß Cà Mau, bßt Thißu Úy Bùi Quang Thßa và mßt sß viên chßc hành chánh đem ra mß bßng. Ngày 10.1.1956, Tißu Đßan 1 thußc Trung Đßan 36 do Đßi Úy Trßn Hßu Hßnh chß huy mß củi cß hành quân truy lßng đßch bß lßt vào ß phßc kích bß thiết hßi rßt nßng.

Ngày 13.1.1956, Bß Tß Lßnh Sß Đßan 4 đã cho mß củi cß hành quân tißn vào Rßch Cßn Thßo vì đßc tin quân Ba Củi đang thu thuß lúa củi dân. Tißu Đßan 2 Trung Đßan 12 đã tiêu đßt toàn bß đßi đßi bßo vß vißc thu lúa.

1.- Thßng thuyßt vßi Ba Củi: Ông Nguyßn Ngßc Thß quen bißt vßi củi rußt củi Ba Củi là ông Hußnh Kim Hoàn, thßng gßi là ông giáo Hoàn, ß Bßng Tăng. Ông Hoàn là ngßi đã đßy cho Ba Củi hßc hßt chßng trßng tißu hßc, nên Ba Củi rßt kính trßng ông giáo Hoàn. Ông Thß vß Bßng Tăng tìm gßp ông giáo Hoàn và nhß ông giáo Hoàn giúp đß có thß nói chuyßn vßi Ba Củi, nhßng Ba Củi nhßt đßnh không thßng thuyßt. Tßi sao lúc này Ba Củi chßu thßng thuyßt? Có giß thiết cho rßng Ba Củi chßu thßng thuyßt vì đang bß quân đßi qußc gia đßn vào đßng cùng. Nhßng mßt giß thiết khác cho rßng Ba Củi đã chßp nhßn thßng thuyßt nhß mßt kß hoãn binh. Lßi đßng củi cß ngßng bßn tßm thßi đßn ra lúc có thßng thuyßt, Ba Củi cho chßnh đßn lßi hàng ngũ và tái phßi trí lßc lßng đß tißp tßc đßng đßu vßi quân chính phß. Các đßn bißn sau đây cho thßy giß thuyßt này đßng.

Theo Ba Củi khai trßng cß tòa thì củi cß hßi kißn sß bß đßn ra ngày 26.3.1946 tßi làng Thßng Phßc, qußn Hßng Ngß. Đây là mßt làng nßm sát biên gißi Vißt - Mißn. Nói đßng và rõ hßn, ông Nguyßn Ngßc Thß đã gßp Ba Củi ß Cßn Tßo nßm trên sông Mêkông cách qußn Tân Châu lßi 15 cây sß vß hßng Bßc. Trong củi cß hßi kißn này, ông Nguyßn Ngßc Thß hßi Ba Củi có chßu đßa

Chuyện Năm Lạ và Ba Cụt

Tác Giả: L Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

Ông c lập ng c a ông v sát nh p vào Quân Đ i Qu c Gia và đ t d i quy n ch huy c a B T ng Tham M u hay không. Ba C t tr i r ng trên nguyên t c ông đ ng ý, nh ng chính ph ph i cam k t thi hành nh ng đ i u ki n ông s đ a ra.

Ba C t khai tr c Tòa r ng cu c h i ki n th hai đã di n ra ngày 6.4.1956. Th t ra, cu c h i ki n này đ c đ trù s di n ra vào ngày 4.4.1956, nh ng khi ông Th đ n C n T o thì Ba C t không ch u h i ki n mà đ a cho ông Nguy n Ng c Th m t “b n đ i u ki n” do Ba C t ký tên và đ ngày 2.4.1956. “B n đ i u ki n” này g m 16 đ i m, đ i l c nh sau:

1.- Chính ph th a nh n Đ ng Vi t Nam Dân Ch Xã H i (g i t t là Đ ng Dân Xã) là m t chánh đ ng h p pháp, đ c phép ho t đ ng trên toàn th lãnh th Vi t Nam. Phóng thích t t c các chính tr ph m do Đ ng Dân Xã nhìn nh n và b o đ m an ninh cho toàn th cán b chính tr c a Đ ng Dân Xã.

2.- Không nhìn nh n hi p đ nh Genève, t y ban ki m soát đ i n ra kh i n c.

3.- V i s vũ khí hi n có c a l c l ng Đ ng Dân Xã, chính ph b sung thêm đ thành l p hai s đoàn, m t s đoàn B c Ti n và m t s đoàn B o An lo gi an ninh tr t t i mi n Tây. Hai s đoàn này do Trung T ng Lê Quang Vinh (t c Ba C t) ch huy. Trung T ng Vinh ch u h th ng tr c thu c c a B Qu c Phòng. T ng Lê Quang Vinh có quy n đ t b n doanh t i Long Xuyên, Sài Gòn và m t b n doanh l u đ ng.

4.- Công nh n Trung T ng Lê Quang Vinh là sĩ quan quân đ i qu c gia, và công nh n c p b c sĩ quan và h sĩ quan c a binh sĩ Đ ng Dân Xã. Tr c p cho gia đ i n các t sĩ và th ng binh ch ng Th c – C ng do T ng Lê Quang Vinh ch huy.

5.- Tái v o trang cho m t s đ n v B o An Hòa H o đ gi an ninh tr t t vùng thánh đ a.

Dĩ nhiên, chính ph không bao gi ch p nh n nh ng đ i u ki n nh th , nh t là khi l c l ng Ba C t đang đ n ngày tàn. Ch p nh n nh ng đ i u ki n đó thì ch ng khác gì công nh n m t qu c gia trong m t qu c gia. “B n đ i u ki n” c a Ba C t cho th y Ba C t không th t s mu n th ng thuy t mà ch coi th ng thuy t nh m t k hoãn binh. Qu th t, trong th i gian h u chi n t 26 tháng 3 đ n m ng 6 tháng 4, Ba C t đã c ng c l i hàng ngũ và tái ph i trí đ ti p t c cu c chi n.

Riêng v đ i u ki n bu c chính ph ph i công nh n Ba C t là Trung T ng c a Quân Đ i Qu c Gia, c n nh c l i nh ng đ i n bi n sau đây: Ngày 20.8.1950 Ba C t đã v h p tác v i Pháp l n th t và đ c g n lon Thi u Tá, nh ng sau đó ông l i ra đi. Tháng 11 năm 1953, ông v h p tác l n th năm và đ n này 1.12.1953, ông đ c Pháp g n lon Đ i Tá. Sau đó ông l i ra đi. Ông đã v r i đ t t c 6 l n. Nay t Đ i Tá ông đòi lên Trung T ng!

Ngày 6.4.1956, ông Nguy n Ng c Th thông báo cho Ba C t bi t “B n đ i u ki n” c a ông không đ c chính ph ch p nh n.

2.- Đu i b t Ba C t: Sau khi cu c th ng thuy t th t b i, ngày 8.4.1956 B T L nh Chi n Đ ch Nguy n Hu cho hai trung đoàn m cu c hành quân truy l ùng Ba C t và quân c a Ba

Chuyến Năm Lửa và Ba Cụt

Tác Giả: L Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

Cụt, một trung đoàn bố trí trong khu Châu Phú Bắc để chặn đường quân Ba Cụt chảy qua biên giới, còn Trung Đoàn 41 phát xuất từ quân Hoàng Ngọc Mậu cùng công vào Thủ Đức Phước, nơi có Bộ Tổng Lãnh của quân Ba Cụt. Cuộc hành quân này chặn đường đi của Ba Cụt đã vòng vây, chảy về đến Chợ Cà Đao cách Long Xuyên khoảng 7 cây số thì bắt vào ngày 13.4.1956. Bộ Tổng Lãnh Chiến Dịch Nguyễn Huệ đã trình và về bắt Ba Cụt như sau:

“... Cuộc thủ công thuyết bắt, Ba Cụt lên lên cùng một số sĩ quan của và tùy tùng trốn thoát vùng phong tỏa của quân ta. Từ vùng Thủ Đức Phước, Ba Cụt rút xuống Đàng Thập và trú ẩn về các công quân sự nghĩa quân cách mạng tại vùng rừng Ba Răng, Ngày 11.4.1956, vào lúc tối lâu, Ba Cụt và Thủ Xương (Đàng Thủ Xương - Đàng Lý Văn Phòng Dân Xã Đàng), Thiệu Ủy Vinh (Bí Thủ của Ba Cụt), Thiệu Ủy Tấn (Sĩ quan của và) và một số nhân viên của và rời Đàng Thập để về khu vực Long Xuyên về mục đích trốn thoát vùng phong tỏa.

“Nhiệm vụ dùng một xuồng và một ghe nhỏ hành trình trên rừng Ba Răng và tiến về phía Nam dọc theo sông Hậu Giang đến đến Hòa Hòa (7 cây số Tây Bắc Chợ Mới) vào lúc 24 giờ và số của và được đêm tối này đây.

“Sáng ngày 12.4.1956, Ba Cụt cùng Thủ Xương qua sông, xuống tại Xổo Bưng (ấp Mỹ Thuận) để gặp người của ruốt tên là Hoàn và một số người khác bàn luận việc mua vũ khí và đến các.

“Chiều hôm đó, vào khoảng 18 giờ, toán của và còn lại rời khỏi của Hòa Hòa để theo Ba Cụt. Khi toàn này rời khỏi của Hòa Hòa để 2 cây số và đang qua sông thì bắt nhân viên biệt động đến Phòng Nhì trông thấy, xạ súng bắn theo. Đàng báo động, quân đội quân gia đóng ở Chợ Mới liền tập chức ruốt bắt để tìm bắt lo quân.

“Bên đường, Ba Cụt cùng đoàn tùy tùng rút xuống phía Nam vào lúc 21 giờ 00, riêng Thủ Xương được của Ba Cụt tiến lên Đàng Thập.

“Xuống và ghe nhỏ Ba Cụt chạy theo hẻm sông Hậu Giang và đúng nửa đêm thì bắt về vào Đàng Xúc (Mỹ Hòa).

“Nghỉ ngơi này đây, coi rừng đã ra khỏi cuộc ruốt bắt của quân đội chính phủ, không xuống 6 giờ 00 sáng 13.4.1956, Ba Cụt và toán của và bắt quân đội quân gia truy kích, nên về bằng qua sông ngang vòm Chợ Cà Đao (trên bên đường gọi là Chợ của Đàng), về gặp bắt thì bắt tiến về tình báo Bộ An bắt được.

“Bắt từ các không thủ công được, Ba Cụt ra lệnh đưa hàng.

Thật ra, việc bố trí bắt Ba Cụt phức tạp hơn nhiều. Nhờ ng người liên hệ cho biết, sau khi Tổng Trưởng Văn Soái chủ quy thuận của Ba Cụt về tin cậy, ông Ngô Đình Nhu đã bàn với Tổng Đàng Đàng Văn Minh soạn thảo một kế hoạch rút một bắt Ba Cụt. Các nhân viên tình báo có nhiệm vụ theo dõi sự di chuyển của Ba Cụt cho biết Ba Cụt thủ công hay lui tới vùng Chợ Cà Đao cách Long Xuyên khoảng 7 cây số và thủ công đường chân tại đến này. Đàng Bộ An Chợ Cà Đao do các binh sĩ Bộ An giữ và Trung Sĩ I Giu làm trình đến, nhờ các binh sĩ này là tín đồ Phật Giáo Hòa Hòa, rất cảm phục Ba Cụt, nên Ba Cụt thủ công ghé vào

Chuyến Năm Lửa và Ba Cột

Tác Giả: L Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

---

nghe đó.

Đội Ủy Hội phân trách nhiệm an ninh của Bộ An ninh công ông Ngô Đình Nhu trao cho thành lập và thực hiện kế hoạch phân kích biệt Ba Cột. Đội Ủy Hội đã tuyển chọn 15 binh sĩ Bộ An ninh du học và giao cho Trung Sĩ Lữ, một người rớt giặc và võ thuật huấn luyện. Sau khi huấn luyện xong, một đội đặc nhiệm đã được thành lập lấy tên là Đội Bộ An Tròn Quốc Tuân. Bên ngoài, đội này được giao nhiệm vụ theo dõi các hoạt động của Việt Cộng vùng Chợ Cà Đao, nhưng mục đích chính là theo dõi và biệt Ba Cột. Công việc này đã mở các phòng ng phân biệt vùng quanh đội Bộ An Chợ Cà Đao.

Ngày 8.4.1956, sau khi hai trung đoàn mở cuộc hành quân kiểm soát vùng Châu Phú Bắc và Thủ Đức không biệt được Ba Cột, Bộ Tổng Lãnh Chiến Dịch Nguyễn Huệ tin rằng Ba Cột có thể trú ẩn vùng Chợ Cà Đao nên đã bí mật ra lệnh cho Đội Bộ An Tròn Quốc Tuân của Đội Ủy Hội phân nhiệm đóng đội Bộ An Chợ Cà Đao, kết hợp với lực lượng của Trung Sĩ Giu thành Liên Đội Bộ An Tròn Quốc Tuân do Đội Ủy Hội phân huy. Đội Ủy Hội đã cho liên đội biệt vùng quanh chợ Cà Đao để biệt Ba Cột.

Đêm 13.4.1956, Ba Cột và toán của mình đi xuồng qua sông về phía Long Xuyên, ngang vòm Chợ Cà Đao, cập bến gần đội Bộ An Chợ Cà Đao, lên bờ, băng qua một thửa ruộng nhúng rơm lên lộ chính và tiến về đội Bộ An Chợ Cà Đao với sự tin tưởng rằng sẽ được các binh sĩ Bộ An trong đội đón tiếp như những người bạn. Tuy nhiên có 8 người đi trước, 5 người mang súng trường hay tiểu liên, Ba Cột mang súng lục, còn hai người không mang súng. Khi họ đang tiến về phía đội thì các binh sĩ phân kích hai bên lộ nhẩy ra hô hào tay lên và biệt trời lộ, toán của mình của Ba Cột không trả tay đáp.

Người đi đầu Ba Cột xuồng và trời chết là Trung Sĩ Lữ nhưng trong thông báo nói là Trung Sĩ Giu để che giấu hoạt động đặc biệt của Đội Bộ An Tròn Quốc Tuân. Trung Sĩ Giu vẫn còn trung thành với Ba Cột, nên khi ra tòa Trung Sĩ Giu có khai rằng Ba Cột nói về thủ đoạn thuy.

Năm của mình mang súng biệt biệt cùng với Ba Cột là Nguyễn Văn H, Nguyễn Văn Phú, Nguyễn Văn Th, Nguyễn Văn Tóc và Võ Văn Vĩnh. Hai người còn lại không mang vũ khí là Phan Văn Hoàn và Trần Văn Hanh. Hai người này phân trách chèo đò. Ngoài ra, các binh sĩ Bộ An còn tách thu được hơn một triệu đồng.

Ngày 29.5.1956, trong một buổi lễ trao lệnh và huy chương, Đội Biệt Chính Phân tại Nam Việt đã trao tặng Liên Đội Bộ An Tròn Quốc Tuân một triệu đồng vì có công biệt được Thủ Đức Ba Cột. (Đoàn Thêm, 1945 – 1964, Việt chiến ngày, Xuân Thu, Hoa Kỳ, tr. 197). Số tiền này được chia cho các toàn viên của Liên Đội. Riêng Đội Ủy Hội được thưởng 1 triệu đồng, Trung Sĩ Lữ 200.000 đồng và được cách thăng Thiệu Ủy. Tuy nhiên, khoảng năm sau khi Ba Cột bắt đầu, Thiệu Ủy Lữ đang nắm giữ quyền đội Bộ An Thủ Đức, Long Xuyên, thì biệt một khẩu lục biệt biệt súng Colt 12 ly, được xuyên qua đầu và chết ngay tại chỗ. Cơ quan an ninh nghi rằng một tay chân biệt của Ba Cột đã hạ sát Thiệu Ủy Lữ để báo thù cho Ba Cột.

Ngay sau khi Ba Cột và đồng bọn biệt, hơn 10 xe nhà binh đã được gửi về Long Xuyên. Ít lâu sau, họ biệt gửi về Công An Thủ Đức lập hồ sơ truy tìm ra Tòa Đội Hình.

Chuyện Năm Lạ và Ba Cụt

Tác Giả: L Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

3.- Việc đấu tranh luận: Trong cuốn “Viết Nam Niên Biện Nhân Việt Chí”, Chánh Đ o, t c Vũ Ngộ Chiêu, đã viết: “Có tin cho rằng Ba Cụt đã bỏ Phó Tổng thống Nguyễn Ngọc Thạch hàng vài chục triệu đồng, rồi sau đó bắt sống trên đường đi phó hội.” (tr. 197).

Việt Cộng cũng viết như Vũ Ngộ Chiêu: “Ngô Đình Diệm đã nhử u l n phái quân đi đ n ti u tr n nh ng v n không thanh toán đ c. Sau Ngô Đình Diệm âm mưu “th ng thuy t”, ch p nh n cho Ba Cụt v c ng tác v i chính quy n (do Nguyễn Ngọc Thạch làm trung gian), nh ng vào phút cuối, Ngô Đình Diệm tr m t, b t cóc ông r i đ a ra tòa x t hình v i t i “ph n lo n”. (T Di n Nhân Việt L ch S Việt Nam, Văn Hóa, Hà N i 1997, tr. 1190).

Chuyện Ba Cụt tr v đ th ng thuy t đã đ c ba Lu t s c a Ba Cụt là Lê Ngọc Ch n, V ng Quang Nh ng và Đinh Xuân Các đ a ra thanh luận tr c Tòa Án Quân S C n Th trong m t phiên x kéo dài trong hai ngày 3 và 4.7.1956, đ a trên l i k l i c a Trung Sĩ I Gi u r ng khi b b t, Ba Cụt có nói ông v Long Xuyên đ th ng thuy t. Tuy nhiên, K t ngày Ba Cụt không ch u ti p t c th ng thuy t và đ a ra các đ i u ki n b t chính ph p h i thi hành là ngày 4.4.1956, đ n ngày b b t là ngày 13.4.1956, tính ra là 10 ngày. Không có b ng ch ng nào cho th y trong th i gian đó có m t cu c th ng thuy t gi a Ba Cụt và đ i di n chính ph đã đ c đ trù s di n ra t i Long Xuyên. V y n u Ba Cụt v Long Xuyên đ th ng thuy t thì th ng thuy t v i ai? Nhi u ng i tin r ng s đ Ba Cụt nói v i Trung Sĩ Giàu nh trên là đ ch y t i sau khi đã b b t mà thôi.

Trong phiên tòa, Đ i Tá Mai H u Xuân ng i gh y Viên Chính Ph còn đ n ch ng thêm r ng khi các đ i u ki n Ba Cụt đ a ra không đ c chính ph ch p nh n, Ba Cụt đã viết cho v là Tr n Th Hoa t Ph n m t lá th đ ngày 6.4.1956, trong đó có đ n nh sau: “Anh nói cho mình rõ, anh và Diệm ăn thua nhau l n r i, quy t m t m t còn, l n này anh không nh n...” Ba Cụt cũng đã viết th báo tin cho Phó Tổng T L nh c a ông ta là Ba B ng, t c Phan Công C n, bi t cu c h i ki n đã th t b i đ ông này ti p t c cu c chi n. Hai tài li u này đã b Quân Đ i Qu c Gia b t đ c khi hành quân. Nh v y, làm gì còn có chuyện th ng thuy t n a?

Sau khi chính ph Ngô Đình Diệm b l t đ , ông Nguyễn Ngọc Thạch cũng đã xác nh n không h có chuyện l a Ba Cụt v th ng thuy t r i b t. Trong m t cu c h p báo vào tháng 12 năm 1963 t i H i Tr ng Di n H ng, khi m t ký gi h i r ng có ph i Ba Cụt b g t v h p t i Ch c Cà Đao r i b b t, có ph i không, Th T ng Nguyễn Ngọc Thạch đã tr l i: “V s đòi h i c a Ba Cụt quá đáng, nh chính ph p h i nh n anh là Trung T ng Quân Đ i Qu c Gia anh m i tr v h p tác nên cu c th ng thuy t v i Ba Cụt b t thành. Sau đó, Ba Cụt b b t trong khuôn kh m t cu c hành quân i mi n Tây.”

Sau khi Ba Cụt b b t, ngày 24.4.1956, Ba B ng, t c Phan Công C n, Phó Tổng T L nh c a Ba Cụt và m t s quân sĩ khác b b n ch t t i Châu Đ c. Sau đó, Nguyễn Văn Ca, Chính Tr B Ch Nhi m c a quân Ba Cụt b b t t i kinh Th n Nông và Đ ng Th X ng, Đ ng Lý Văn Phòng c a Ba Cụt b b t t i M Thu n, quân c a Ba Cụt tan r . Ngày 31.5.1956, Chi n D ch Nguyễn Hu ch m đ t. Qua Chi n D ch Nguyễn Hu , có 918 quân c a Ba Cụt, trong đó có 11 s quan, đã quy thu n.

4.- Xét x và hành quy t Ba Cụt: Vì vi c truy t và xét x Ba Cụt và đ ng b n s di n ra t i Tòa Đ i Hình C n Th , nên ông Nguyễn Văn Sĩ, B Tr ng T Pháp, đã c ông Hu nh Hi p Thành

Chuyện Năm Lạ và Ba Cốt

Tác Giả: Lß Giang

Chúa Nhật, 09 Tháng 1 Năm 2011 04:36

---

ngßi ghß Chánh Án, và ông Lâm Lß Trinh, Bißn Lý Tòa Sß Thß m Sài Gòn, ngßi ghß Công Tß Vißn. Các hßi thß m do Tòa Đßi Hình Cßn Thß chß đßnh.

Ngoài hai tßi chính là “phßn loßn” và “dùng vũ lßc chßng lßi Quân Đßi Qußc Gia”, Ba Cßt và đßng bßn còn bß dân chúng tß cáo vß vô sß hành vi phßm pháp khác nhß cß hißp và gißt hßi thân nhân cßa hß, thu thuß bßt hßp pháp, v.v. nên Bß Tß Pháp phßi chß thß hai ông Chánh Án (kiêm Bißn Lý và Đß Thß m) Tòa Hòa Gißi Rßng Quyßn Long Xuyên và Châu Đßc nhßn đßn khißu nßi cßa dân chúng, lßy khßu cung các nhân chßng rßi gßi hß sß vß cho ông Bißn Lý Lâm Lß Trinh đß lßp thß tßc truy tß và đßa ra Tòa Đßi Hình xét xß.

Chß vßi hai tßi “phßn loßn” và “dùng vũ lßc chßng lßi Quân Đßi Qußc Gia”, Ba Cßt cũng đã có thß bß tuyên án tß hình rßi. Đây là hai tßi khó có thß bißn minh đßc. Ngoài ra, Ngày 10.6.1955, Thß Tßng Ngô Đình Dißm đã ban hành Dß sß 43 đßt Tßng Trßn Văn Soái (tßc Năm Lßa) và Tßng Lê Quang Vinh (tßc Ba Cßt) ra ngoài vòng pháp lußt. Riêng Tßng Trßn Văn Soái đã quy thußn nên đã đßc ân xá. Tßng Ba Cßt lßi thußc loßi “sßm đßu tßi đánh”. Trong thßi gian tß 1946 đßn 1953 Ba Cßt đã quy thußn 6 lßn nhßng sau đó lßi ra đi. “Bßn đißu kiên” Ba Cßt đã đßa ra khi thßng thuyßt là mßt hành đßng thßch thßc chính phß. Vì thß, nhißu ngßi tiên đoán Ba Cßt khó thoát khßi án tß hình.

Tòa Đßi Hình xß sß thß m vß Ba Cßt và đßng bßn đßc mß tßi Cßn Thß ngày 11.6.1956. Gia đßnh Ba Cßt đã thuê hai lußt sß danh tißng đß bißn hß cho Ba Cßt là Lußt Sß Vßng Quang Nhßng, Thß Lãnh Lußt Sß Đoàn Sài Gòn, và Lußt sß Lê Ngßc Chßn, lãnh tß Vißt Nam Qußc Dân Đßng. Nhßng hß sß quá nßng, vißc tßn tình bißn hß cßa hai lußt sß tài gißi cũng không cßu vßn đßc gì. Tòa đã tuyên án tß hình. Ba Cßt kháng cáo.

Lúc đó, tßi mißn Nam Vißt Nam chß có hai tòa thßng thß m là Tòa Thßng Thß m Sài Gòn và Tòa Thßng Thß m Huế, nhßng chính phß mußn vißc tái thß m dißn ra tßi Cßn Thß đß dân chúng mißn Tây có thß đß theo dõi, nên ngày 14.6.1956, Thß Tßng Ngô Đình Dißm đã ban hành Dß sß 33 cho phép thành lßp Tòa Thßng Thß m Đßi Hình đßc bißt tßi Cßn Thß đß tái thß m. Bß Trßng Tß Pháp đã cß ông Lê Văn Thß làm Chánh Án và ông Lê Văn Tußn ngßi ghß Công Tß Vißn.

Ngày 26.6.1956 Tßa Thßng Thß m Đßi Hình tßi Cßn Thß đã hßp đß tái thß m vß này. Phiên Tòa kéo dài trong hai ngày. Ngày 29.6.1956 Tòa tuyên bß y án cßa Tòa Sß Thß m Đßi Hình ngày 11.6.1956.

Vì hai tßi “mßu phßn” và “dùng vũ khí chßng lßi Quân Đßi Qußc Gia” thußc thß m quyßn Tòa Án Quân Sß nên ngày 4.7.1956, Tòa Án Quân Sß lßi đßc lßp tßi Cßn Thß do ông Vũ Tißn Tußn ngßi Chánh Án và Thißu Tßng Mai Hßu Xuân ngßi ghß y Viên Chính Phß đß tßp tßc xét xß. Tòa cũng tuyên án tß hình Ba Cßt, tßc đßt binh quyßn và tßch thu tài sßn.

Nhß vßy, Tßng Lê Quang Vinh, tßc Ba Cßt, đã đßc xét xß đßn ba lßn, mßt lßn ở Tòa Sß Thß m Đßi Hình, mßt lßn ở Tòa Thßng Thß m Đßi Hình và mßt lßn ở Tòa Án Quân Sß. Sau khi đßn xin ân xá cßa Ba Cßt bß bác, Ba Cßt đã bß hành quyßt tßi nghĩa trang ở đßng Hòa Bình, Cßn Thß, vào lúc 5 giß 45 phút sáng ngày 13.7.1956, bßng cách chßm đßu. Lúc đó Ba Cßt chß mßi 32 tußi. Trßc khi bß hành quyßt, Ba Cßt có khuyßn đßn vß nuôi đßy các con cho nên ngßi và xin

đß c mai táng tß i Núi Sam, Châu Đßc.

Tuy nhiên, trong cuốn “Les Guerres du Viet Nam” , Tßng Trßn Văn Đôn có ghi lß i nhß sau:

“Mßt trong nhßng ngß i đã hß sát ông Dißm, ông Nhu là Đß i Ủy Nguyßn Văn Nhung, đß c thăng cßp Thiß u Tá sau đó. Nhung đã đß c chú ý vß các thành tích đß c bißt cßa anh ta. Mß i ngày Nhung chßt vài ba cái đß u Vißt Minh xách vß. Do đó, Dßng Văn Minh đã lß y Nhung vß làm cßn vß, bß i vì ông ta lo sß bß ám sát, cßn mßt tay đß đßn đß hß vß.

“Trong chißn đßch Dßng Văn Minh tßn công Hòa Hßo, Tßng Hòa Hßa Lê Quang Vinh tß Ba Cßt bß bßt và bß xß tß hình. Sau khi bß chém đß u, thì hài ông đß c chôn tß i chß (tß i nghĩa trang ß đßng Hòa Bình). Nhßng sau đó, Dßng Văn Minh hß lßnh cho Nguyßn Văn Nhung đßn đào mß , móc xác lên và bßm thành nhißu khúc, làm nhß thß đß phòng ngßa ngß i cßa Ba Cßt đßn lß y xác đem vß chôn cßt trong chißn khu cßa hß ...

“Nhưng đúng là loß i ngß i thích hßp đß thi hành các loß i công tác ghê tßm đó. Có ngß i nói rßng mß i khi Nhung gißt ngß i, đôi mßt hßn đß nhß máu. Có ngß i còn nói rßng hßn thích ăn gan nßn nhân vßa bß hßn gißt chßt...” (tr. 171)

Trong cuốn “Vißt Nam Nhân Chßng” , Tßng Trßn Văn Đôn đã vißt thêm:

“Xßa kia Đß i Ủy Nhung ß trong đßn vß Commando Pháp là đßn vß chuyên đi khßng bß gißt ngß i. Lúc Ba Cßt, tßng Hòa Hßo Lê Quang Vinh bß án tß hình xß chém ß Cßn Thß, Đß i Ủy Nhung lß y xác Ba Cßt chßt tßng khúc, thß cùng mß i nß i đß không toàn thß cho khß i ai tìm xác xây mß thß cúng. Ông Minh nói lß i cho tôi bißt nhß vßy.” (tr. 238).

Trong cuốn hß i ký “Đôi Dòng Ghi Nhß” , Đß i Tá Phßm Bá Hoa có vißt:

“Đß i Ủy Nhung, ít ra hai lß n (trß c thß i gian có bißn cß chính trß này) khoe vß i tôi rßng, mß i lß n anh ß y gißt mßt ngß i thì anh khß c lên báng súng mßt vßch, anh vßch khß c theo chiß u thßng đßng ß báng súng bên trái. Căn cß vào lß i nói và đß u tích trên báng súng cßa Đß i Ủy Nhung, tôi cho rßng Đß i Ủy Nhung là mßt sĩ quan đã tßng gißt ngß i nß u không nói là thông thßo thì cũng quen tay.” (tr. 141).

Sau khi chß đß Ngô Đình Dißm bß lßt đß, ngày 14.7.1964, Vißt Nam Dân Chß Xã Hß i Đßng đã đßa kißn nghß xin Tßng Nguyßn Khánh hß y bß bán án cßa Ba Cßt và phßc chßc cho ông. Tßng Nguyßn Khánh đã ra lßnh cho tòa án làm vißc này. Tuy nhiên, phß i coi vißc hß y án và phßc chßc đó chß là mßt hành vi chính trß (acte politique) chß không phß i là mßt hành vi pháp lý (acte juridique). Chiß u theo các bß hình lußt và quân lußt đang có hiß u lßc lúc đó, vißc kßt tß i Ba Cßt không có gì sai lußt hay oan ußng.

Lß Giang